

Što mamy činić?

Jako ludžo Pětrowe předowanje słyšachu, džěše jim to přez wutrobu a prajichu Pětrej a druhim japoštołam: „Wy mužojo, lubi bratřa, što mamy činić?“ Pětr rjekny jim: „Čińće pokutu a daj so kóždy křćić na mjeno Jezusa Chrystusa k wodawanju svojich hrěchow, tak dóstanjeće dar Swjateho Ducha.“

Japoštołske skutki 2,37+38

Přenje swjatki běchu zahorjacy swjédzeń. Kaž z wichorom a woheńjom přińdže Boži Duch na japoštołow. Wuńdžechu ze swojeje zawrjeneje komorki a přédowachu na hasach Jerusalema, řečo při tym w cuzych řečach. Pětr jako hłowa japoštołow předowaše z mócnym hłosom wo Jezusu, kotryž bě džiwý činił, kotrehož pak běchu Židža křizować dali. Bóh bě jeho z morwych zbudził a bě jeho postajił za Knjeza a Zbóžnika.

Ludžo so po tutych słowach prašachu: „Što mamy činić?“ To je prašenje njewěstych, njeměrných ludži a je tehodla tež prašenje našeho časa. Wjele ludži pyta za orientaciju, mnozy njewědža dale. Što mamy činić, zo bychmy swoje žiwjenje do porjadka stajili?

Japoštoł Pětr dawa štyri pokiwy, tehdy za židowskich mužů a džensa za nas: Wotpoložće hrěchi, dajće so wukřćić, přiwarzajće Swjateho Ducha a džeržće so cyrkweje. Jeho swjatkovny recept za tych, kiž chcedža namakać duchownu orientaciju, potajkim rěka: pokuta, křćeńca, Duch, cyrkej.

Mamy wotpožić swój hrěch. Čińće pokutu, praji Pětr. Přirunajće swoje žiwjenje

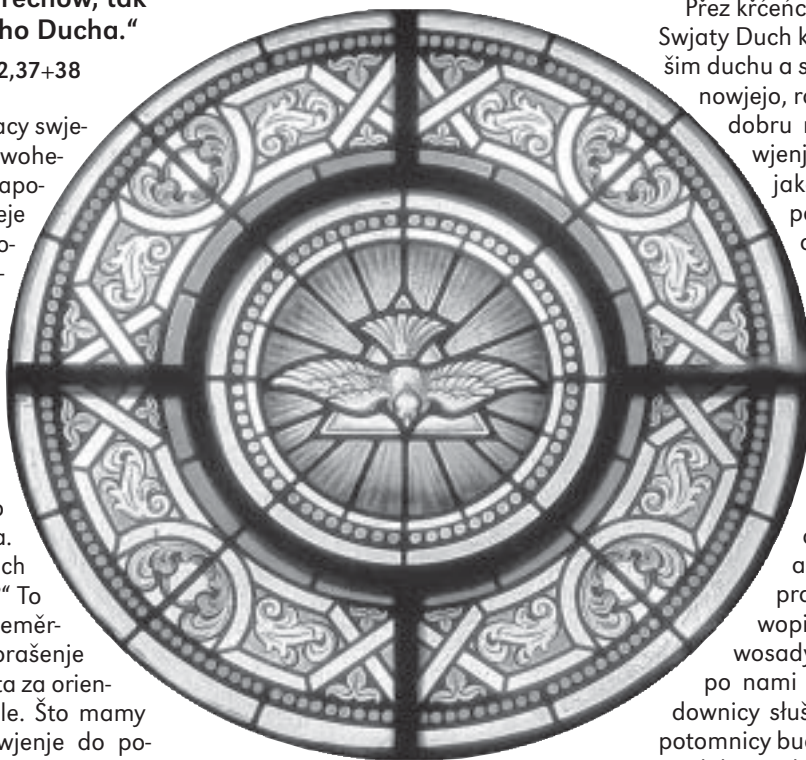
z Božimi kaznjemi. Dopominajće so na swoje zmylki a přeńdženja. Wuprajće to, štož was počezuje, štož sće skomdžili. Nawróćće so k Bohu. Wužiwjajće šansu, zo byšće wotbyli počezowacu zańdzenosc. Štož je bylo, skutkuje podwědomje dale, hdyž so njepředžela a hdyž njedónđe k wodawanju. Nowe perspektiwy so wotewrja, hdyž

nich swjatkach založi so cyrkej. Wokoło 3 000 dušow tehdy w Jerusaleme Bože słowo přiwa a so wukřćić da. Pola nas je džensa mjenje. Tola w Božim kralestwje njerosudža ličby. Pokuta a křćeńca stejitej na spočatku křescanskeho žiwjenja. Dupa, kotraž steji w cyrkwi, je městno, hdžež so přichod Božeho luda rodzi.

Přez křćeńcu a přez Bože słowo přińdže Swjaty Duch k nam. Wón zadomi so w našim duchu a skutkuje w nas troštujšo, wobnowjejo, radžo. Přez njeho namakamy dobru radu, posylnjenje a wobnowjenje. Bože kaznje spóznajemy jako dobry dar a spytamy po nich žiwi być. Boži Duch dawa nam tak orientaciju. W njejasnosćach žiwjenja, hdyž njewěmy sej rady, chce nam Bóh sam přez swjateho Ducha radzić, zo bychmy wědzeli, što mamy činić.

Boži Duch skutkuje w slědže generacijow a ludow. „Přetož wam a našim džěćom płaći slubjenje, a wšitkim, kiž su daloko“, praji Pětr. Z tutymi słowami je wopisana tradicija křescanskeje wosady. Do nas su ludžo wěрили, po nami budže so wěrici. Naši prje-downicy słyšachu k Božemu ludej, naši potomnicy budžeja k njemu słyšeć. Bliskim a zdalym ludžom płaći Bože slubjenje, Serbam a Němcam, Polakam a Čecham, Židam a Arabam. Cyrkej, kotraž njeje wjazana na čas a rum, je žórło žohnowanja a orientacije, wšako transportuje wona Bože słowo do přitomnosće. Z tym je wona pomocnica za zbožo a zbóžnosć ludži a posřednica Božeho Ducha do našeho časa. Je derje, zo jej přistušamy.

Jan Malink

Mjena za Boha

Lube džěči!

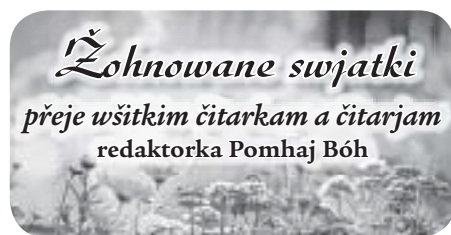
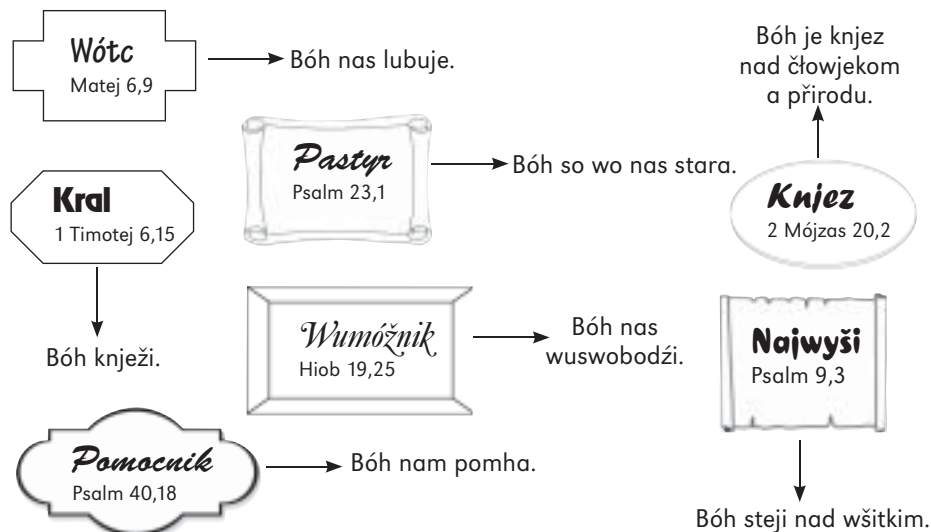
Wěrimy do Boha, hačrunjež jeho njewidźimy.

Biblija powěda wo ludžoch, kotřiž su na wšelakore wašnje Boha nazhonili. Su móhli začuć, kak Boža móc skutkuje. A tute nazhonjenja pokazuja so tež we wšelakich pomjenowanjach za Boha. Biblija znaje wjele mjenow za Boha. Sym někotre wupytała. Tute mjena tež my w modlitwje a na kemšach wužiwamy.

Snadž móžeće doma ze staršimaj w bibliji za dalšimi pomjenowanjami za Boha pytać.

Gabriela Gruhlowa

Termíny Rakečanskeje bjesady

Rakečanska bjesada přepróšuje na serbske wječorki do farskeje bróžnje. W přichodnych měsacach wotměja so zeždźenja na sčěhowych dnjach:

- srjedu, 11. junija, w 19 hodž.,
- srjedu, 10. septembra, w 19 hodž.,
- srjedu, 8. oktobra, w 19 hodž.,
- srjedu, 12. nowembra, w 19 hodž.

Wšitcy zajimcy su wutrobnje přepróšeni.

Günter Holder

Wopominanje we Wochozach

Wopomnjenki dzeń za wotbagrowane serbske wsy wěnuje so lětsa džělej Wochoz, kotryž bu před 30 lětsami wotbagrowany. Z wotorhanjom 37 statokow a přesydlenjom jich wobydlerjow zhubi wjes nimale połojcu swojeho wobydlerstwa a swój ratarski a serbski raz. Wopomnjenki dzeń budže sobotu, 14. junija. Wón zahaji so w 14 hodž. z dwurěčnej Božej službu we Wochožanskej cyrkwi. W spominanju na bywšeho wosadneho fararja Bogumiła Šwjelju ma so na farskim dworje Šwjelowa lipa sadzić. Wšitcy zajimcy su wutrobnje přepróšeni. **Domowina**

Serbski bus 2014

Wutrobnje přepróšujemy wšěch zajimcow na lětuši wulět Serbskeho busa njedźelu, 28. septembra, do Rowneho a pólskeho džěla Delnjeje Łužicy.

Wotjědzemy, da-li Bóh, we 8 hodž. w Budyšinje na znatym městnje pola Flackec awtoweje domu. Na swjědženju na Njepilic dworje w Rownom chcemy serbske kemše sobu swječić. Po tym podamy so do juhowuchodneho džěla Delnjeje Łužicy. Pojědzemy nimo Mužakowa a Žarow do Žaganja, hdžež chcemy wobjedować. Po tym wobhladamy sebi město Žary a pomnik fararja Mikława Jakubicy, přeložerja Noweho zakonja do serbsčiny, w Lubanicach. W městačku lłowje budžetej kofej a tykanc za bjesadu přihotowanej. Wokoło 18.30 hodž. wrócimy so do Budyšina.

Jězba plaći za dorosćeneho 35 eurow, za džěčo 15 eurow. Přizjewjenja přijimuje Měrcin Wirth w Budyšinje (tel. 03591 605371, wodnjo tež 03591 497226) abo na cyrkwiniskim dnu we Wojerecach.

Handrij Wirth

68. Serbski ewangelski cyrkwiniski dzeń 14. a 15. junija 2014 we Wojerecach

„Hnada, lubość, zhromadnosť“

sobotu, 14. junija

- 16.30 hodž. zahajenje w Janskej cyrkwi
- 17.00 hodž. přednošk Alfonsa Frencla w Lutherowym domje: „Ze wsy do wsy wokoło swěta. Na slědach našich wjesnych mjenow“
- 18.00 hodž. zakusk

njedźelu, 15. junija

- 10.00 hodž. swjědženske kemše z Božim wotkazanjom w Janskej cyrkwi, přěduje Serbski superintendent Jan Malink, zdobom kemše za džěči
- 12.00 hodž. wotjězd konjacych zapřahow do Židžinoh
- 13.00 hodž. wobjed w „Starej šuli“ w Židžinom
- 14.30 hodž. připołdńska přestawka z ludowymi spěwami a kulturnymi přinoškami
- 16.00 hodž. zakónčenje na nawsy

Wšitkich Serbow wutrobnje na cyrkwiniski dzeń přepróšujemy. Njedźelniše swjědženske kemše so w serbskim rozbłosu přenjesu.

Dwaceći lět Serbske ewangelske towarstwo

W běhu dweju lětdžesatkow so wjele džěla na dobro ewangelskeho serbstwa wukonjało

Před dwaceći lětami, w juniju 1994, založi 38 Serbow, Serbowkow a přečelow Serbow na Serbskim ewangelskim cyrkwiniskim dnju w Njeswačidle Serbske ewangelske towarstwo. W oktobrze 1994 ličeše towarstwo 48 sobustawow. Z nich je mjeztym hižo 18 na Božu prawdu wotešlo, mjez nimi tajcy zaslužbni prócowarjo wo ewangelske serbstwo kaž komponist Jan Pawoł Nagel, Kata Malinkowa, Hloušek mandželskaj, Jiří Mudra, farar Gerhard Wirth, lékar dr. Gerhard Herrmann, Hanka Chěžnikowa a Arnošt Grofa. Džensa ma towarstwo 44 člonow.

Nadawk SET so w jeho wustawkach takle wopisuje: „Zaměr towarstwa je spěchowanje serbskeho ewangelskeho žiwjenja. Tutón zaměr so wosebje zwoprawdźuje přez podpěru serbskich cyrkwiniskich zarjadowanjow, přez kubłanske a informaciske zarjadowanja a projekty, kotraž služa pěstowanju serbskeho ewangelskeho herbstwa abo druhim potrebam ewangelskich Serbow.“

Podpěrowanje wosadneho žiwjenja ewangelskich Serbow je najwažniše polo skutkowanja. Jedyn z přenich nadawkow w tutym wobłuku je kóždolětne wuhotowanje Serbskich ewangelskich cyrkwiniskich dnjow. Přeni tuteho razu, kotryž měješe towarstwo na starosći, bě cyrkwiniski dzeń w léce 1995 w Klětnom. Přichodny swjećimy tutón měsac we Wojerecach. Tež

Předsyda SET Měrćin Wirth Foto: prywatne

kóždolětne zajězdy Serbskeho busa služa zhromadnosći ewangelskich Serbow.

Wažne čezišćo je džělo z džěćimi. Přeni nabožny tydzeń za džěć organizowachmy w léce 1997 w Tisu w Českej, hdžež skutkowaše tehdy senior n. w. Jaromír Strádal z mandželskej. W přichodnych lětach scěhowachu dalje nabožne tydženje a dny za džěć w Českej, Pólskej a Němskej, doniž před něšto časom njedostatka džěć dla přestachu. Skutkowanje na tutym polu wšak je wotwisne wot teho, hač so skupina zajimowanych swójbow a džěć nataka. Začuwamy tu dosć bolostnje čezku situaciju ewangelskeho serbstwa. Wjeselimy so nad angažementom Krygarjec mandželskeju we Wuježku pod Čornobohom. Ze swójbnymi pućowanjami a z dworowym swjedenjom na Dejkec statoku so radži, młode swójby z džěćimi hromadzić a zdobom tež Serbow staršeje generacije zapřijeć. Nowy započatk sćini młoda wikarka Jadwiga Malinkowa, hdyž přeprošy ewangelskich Serbow na zhromadny kónc tydženja do Chołma pola Niskeje.

Dalše polo skutkowanja SET je wudawanje publikacijow. Tak wuńdzechu w léce 1997 Serbski lekcionar, 1998 spěwnik za džěć a 2006 serbske spěwy za dujerjow. Wuspěšne wudaće je informaciske łopjeno wo ewangelskich Serbach, kotraž dožiwi w němskej rěči hižo tři nakłady a so tež w jendželšćinje wuda. Wot januara 2000 njese SET – zhromadnje ze Serbskim wosadnym zwjazkom – zamołwitosć za wudawanje časopisa Pomhaj Bóh. Na namjet fararja dr. Buliša podpěruje towarstwo wudawanje Ochranowskich hesłow, kotrejž wuchadžeja wot lěta 2001 w serbskej rěči. Wulke wužadnje a zdobom rjany wuspěch běše wudaće CD ze spěwami fararja Jana Kiliana w léce 2011.

Na iniciatiwu Trudle Malinkoweje, kotraž w Serbskim instituće serbske kulturne pomniki za- a wopisuje, wurosće towarstwo dalje skutkowanisćo: wobnowjenje starych a postajenje nowych pomnikow w ewangelskich Serbach. Tak přewodžeše towarstwo tójšto pomnikowych projektow.

Wobnowjene buchu Lutherowy pomnik we Wětrowje a w Budyšinje, narowne pomniki misionara Jana Awgusta Měrćinka w Małym Wjelkowje, fararja Handrija Lubjenskeho na Tuchorskim pohrjebnišću w Budyšinje, fararja Handrija Bróska w Budestecach a přeložerjow serbskeje biblije Jana Wawera w Bukecach a Mateja Jokiša w Hbjelsku kaž tež napismowe tafle na Michalskej farje w Budyšinje, při zachodže na pohrjebnišću w Malešecach a na šuli w Rakojdach. Nowej postajištej so pomnikaj za přeložerja Lutheroweho katechizma Wjaclawa Warichiusa w Hođžiju a za Jana Kiliana w Kotecach.

Towarstwo so prócuje na centralnych cyrkwiniskich zarjadowanjach informować wo Serbach. Při tutech składnosćach džěłamy zhromadnje z delnjoserbskim Spěchowanski towaristwom za serbsku rěč w cerkwi z.t. Tak běchmy na Němskich ewangelskich cyrkwiniskich dnjach w Lipsku 1997, w Berlinje 2003 a w Drježdžanach 2011 zastupjeni. Lěta je planowane wobdželenje na Křescanskich zetkawanskich dnjach we Wróclawju.

Do džěla SET sluša tež wobstaranje financow za předewzaća. Přez darniwosć Serbow a přečelow Serbow nahromadži so w běhu dwaceći lět wjac hač 61 000 erow na darach. Financielnu podpěru dóstawa towarstwo pak tež wot Serbskeho wosadneho zwjazka, štož su přewažnje srědky Ewangelsko-lutherskeje krajneje cyrkweje Sakskeje, a z fonda Załožby za serbski lud. Bjez tuteje podpěry njeby so wulki džěl projektow realizować hodźał.

Džensa zwěsćamy, zo nastachu w někotrych wosadnych wsach serbske Bjesady a zo so někotři němscy fararjo wo serbske tradicije a serbsku rěč w swojich wosadach prócuja. Hač njeje to snano we wěstej měrje tež wuskutk skutkowanja SET? Towarstwo po swojich možnosćach Bjesady podpěruje a z nimi a za nich džěłarnički přewjeduje. Tež mjeztym hižo tradicionelny Serbski domizniski swjedenž we Wojerecach je jako „džěćo“ Serbskeho ewangelskeho cyrkwiniskeho dnja wurostł z towarstwowych prócowanjow.

W běhu 20lětneho skutkowanja SET je so wjele džěla wukonjało a móžemy na rjane plody pokazać. To bě jenož móžno džak mnohim angažowanym sobustawam. Jim sluša na tutym městnje wutrobny džak.

Nadźijam so, zo so tež w přichodže serbske ewangelske žiwjenje Bohu k česći a Serbam k wužitku dale wjedže a zo móže so za dwaceći lět – potom wot noweho a młódšeho předsydy – zaso rozprawa wo spomóžnym skutkowanju Serbskeho ewangelskeho towarstwa podać.

Měrćin Wirth

Serbske ewangelske towarstwo

- ♦ **Založene:** 18. junija 1994 na 48. Serbskim ewangelskim cyrkwiniskim dnju w Njeswačidle
- ♦ **Předsyda:** Měrćin Wirth z Budyšina
- ♦ **Předsydstwo:** Lubina Exlerowa z Kóžłow, dr. Günter Holder z Rakec, Mato Krygar z Wuježka, Serbski superintendent Jan Malink z Budyšina, Günter Wjenk z Drěwcow, Arnd Zoba z Bukec
- ♦ **Sobustawstwo 2014:** 44 člonow
- ♦ **Zaměr:** „Zaměr towarstwa je spěchowanje serbskeho ewangelskeho žiwjenja. Tutón zaměr so wosebje zwoprawdźuje přez podpěru serbskich cyrkwiniskich zarjadowanjow, přez kubłanske a informaciske zarjadowanja a projekty, kotraž služa pěstowanju serbskeho ewangelskeho herbstwa abo druhim potrebam ewangelskich Serbow.“
- ♦ **Čezisća skutkowanja:** wuhotowanje Serbskich ewangelskich cyrkwiniskich dnjow, zajězdy Serbskeho busa, džělo z džěćimi, wudawanje časopisa Pomhaj Bóh a dalšich publikacijow, hladanje pomnikow w ewangelskich Serbach, podpěra serbskich Bjesadow, šerjenje wědy wo Serbach

Pannachec mandželskaj we Łomsku dejmantny kwas swjećitoj

We Łomsku pola Njeswaćidła staj 15. meje mandželskaj Měrćin a Brunhilda Pannachec rědky jubilej dejmantneho kwasu woswjećitoj.

Jubilejny nawoženja narodži so 25. julija 1929 jako přenje džećo serbskej buršskej swójbje, kotraž wobhospodarješe 26 hektarow płoniny we Łomsku. Jeho nan pochadžeše z Chwaćic a je tam hišće nowotwar cyrkwy 1898/99 a zapokazanje fararja Gustawa Zarjenka sobu dožiwił. Měrćin wotrosće ze sotromaj Lydiju a Gertrud. Wobě wostašej w bliskosci ródneje wsy: Lydija bydleše hač do smjerće ze swójbu w Holešowskej Dubrawce, sotra Gertrud bydlí w Nowej Wsy pola Njeswaćidła. Pola Pannachec doma su jenož serbsce rěčeli. Po tym zo bě Měrćin trochu němsce rěčeć nawuknył, zastupi wón 1936 do Njeswaćidlskeje šule, hdžež běše tež za serbsku wučbu předwidžany. Wučer Rausendorf pak rjekny, zo je serbsčina w šuli nětko zakazana. 1944 bu wot fararja Kaplerja w Njeswaćidle konfirmowany. Po wuchodženju zakladneje šule wuknješe w Hrubočicach ratarstwo. Tam tež dožiwi, kak w haperleji 1945 na Budyšin bomby padachu. 13. februara 1945 bě na domjězbje přez Drježdžany přišoł, mało hodžin prjedy hač so w nocy cyłe město zniči. Po wójnje wuknješe w lětomaj 1948/49

Dejmantnaj mandželskaj Měrćin a Brunhilda Pannachec z Łomsku Foto: priwatne

pola bura Arnošta Mitaša w Kumšicach a džećaše po tym doma pola staršeju.

Njewjesta Brunhilda Sack narodži so 5. oktobra 1934 jaka přenja dźowka w Ober Zauche (Sucha Górna) pola Glogauwa (Głogów) w Šleskej. Staršej měještaj tam ratarstwo a wětrnik. Wotrosće ze sotromaj Irmgard a Sigrid, kotrejž bydlitej džensa w Königshainje a w Durinskej. Nan we wójnje pola Stalingrada padny, a mać steješe nětk sama z třomi

dźowkami. K temu zhubi kónc wójny hišće domiznu.

W Haslowje so jubilaraj zeznaštaj. 1954 so woženištaj a bydleštaj najprjedy pola staršeju we Łomsku. 1955 narodži so syn Manfred a štyri lěta pozdžišo dźowka Ingrid. Tehdy přesydlí so młoda swójba do Stoneje Boršće a pozdžišo do Čemjerc, hdžež džećaše jubilar jako traktorist w prodrustwje a jubilara w žłobiku. Po pjatnaće lětach wróćichu so 1974 do Łomsku. Tam bydlitaj Pannachec mandželskaj nětko zhromadnje ze synom Manfredom a jeho swójbu na rjenje wobnowjenym statoku. Dźowka Ingrid Holl bydlí ze swójbu w Cyžecach. Dejmantnaj jubilaraj mataj štyri wnučki a tři prawnučki.

Na něhdyšej synowej łubi je Měrćin Pannach ze swójbnymi zajimawy ratarski muzej zarjadowať, kotryž rady zajimcam pokazuje. Pilnje je tež wo stawiznach Łomsku a Lišeje Hory slědžił a wo tym přinošk do chroniki Njeswaćidlskeje gmejny napisať. Přez polsta lět je rady w dujerskej kapale sobu hrať. Wón je sobustaw Serbskeho ewangelskeho towarstwa a wopytuje ze swojej sotru rady serbske zarjadowanja. Jako filmowc přinošuje k lětnemu serbskemu widejofilmej.

Bóh chcyť jubilaromaj hišće dale žohnowanje čas spožići. **H. W.**

Mikelec mandželskaj w Kumšicach złoty kwas swjećitoj

Dnja 26. apryla woswjećitaj mandželskaj Erika a Ernst Mikelec w Kumšicach swój złoty kwas. Na džaknych kemšach w Poršiskej wosadneje cyrkwi farar Andreas Sureck jubelski por požohnowa. Swoje předowanje zloží na wěrowanske hrono mandželskeju: „Ja pak a mój dom chcemoj Knjezej słužić.“ (Jozua 24,15) W swojich słowach pokaza tež na wulku džakownosć złoteju mandželskeju a jeju swójbných za darjenu zhromadny čas a za wšo žohnowanje, kotrež je Bóh Knjez jim w bohatej měrje wudželił. Swjědženske kemše wobrubitej pozawnowy chór Poršiskeje wosady a chór wšitkich Mikelec džewjeć wnučkow w starobje jednaće do 25 lět. Cyrkwinskej swjatočnosći w Božim domje přizamkny so we wulkim kruhu přiwuznych swójbných swjědžer we Worcynskim hrodže.

Na hrodže we Worcynje bě Erika rodź. Schmidtec po wójnje jako přesydlenča ze Šleskeje něšto lět bydlíla, doniž njebě jeje swójba nowu domiznu w susodnej Nowej Bětej Horje namakała. 1964 wuda so na Ernsta Mikela, serbskeho bura w Kumšicach. Zhromadnje zastaraštaj prodrustwowy skót, kotryž bě w hródžach a chłěwach na jich kuble zaměstnjeny, doniž so 1990 na předwuměnk njepodaštaj.

Złotaj mandželskaj Erika a Ernst Mikelec z Kumšic Foto: priwatne

Tři dźowki so jimaj narodžichu, kotrež w dobrym křesćanskim duchu woćahnyštaj. Dwě dźowce studowašej cyrkwinski hudźbu. Jedna z njeju, Claudia Wićazowa, je wjacore lěta Njeswaćanskeje wosadnje słužiła, džensa bydlí ze swójbu na ródny statok a je kantorka Poršiskeje wosady. Dźowka Marion bydlí w šwicarskim Regensbergu pola Zürichu a dźowka Katrin w Jonsdorfje pola Žitawy. Wobě rady

ze swojimaj swójbomaj k staršimaj na rjany ródny statok w Kumšicach na wopyt přijědžetej.

Mikelec mandželskaj staj so w zhromadnych pjeć lětdžesatkach swěru po swojim wěrowanskim hronje měłoj. Złoty jubilar bě wjac hač štyri lětdžesatki sobustaw cyrkwinskeho předstejićerstwa a nimale 50 lět člon pozawnoweho chóru Poršiskeje wosady. Wón je sobustaw Serbskeho ewangelskeho towarstwa a słuša k stajnym wopytowarjam serbskich kemšow w Poršicach a dalších serbskich cyrkwinskih zarjadowanjow. Swojej starobje wotpowědujo ma džensa 81lětny wšelake strowotne čeze njesć, móže pak hišće wšednje kokoše a zahrodku wobstarać. Hibićiwja mandželska hišće z awtom jězdzi a skutkuje mjez druhim sobu při přihotach na tradicionelnu žónsku snědaň w domje Eben Ezer w Bětej Horje. Prawidłownje wobdželitaj so mandželskaj na modlerskich zeńdženjach a bibliskich hodžinach w Bětej Horje a chodžitaj njedželu pak tam pak do Poršic kemši.

Njeh Bóh Knjez złoteju jubilarow dale na jeju žiwjenskim puću přewodžuje a jeju a wšitkich jeju swójbných wobarnuje a žohnuje. **Trudla Malinkowa**

Spomnjeće na basnicu Marju Krawcec

Z próstwu „Pomhaj Bóh mi / nic z wočow zhubić / ćopće swětlesko ...“ započina so baseń, kotruž je Marja Krawcec w léce 2002 za naš časopis Pomhaj Bóh napisała. Hdyž w jeje basnjach listuju, je mi ćežko wokoło wutroby a znowa dyrbju sej wuwědomić, zo je wona lětsa 14. jutrownika tak nahle womjelknyła a so na puće Bože podała.

W džakownym dopomnjeću widžu před sobu jeje mudrej woči, kak so do basnjow zanuritej a wobsahowe žro wubělitej. Hustoždy je moje teksty po swojej skali dypkowała a z pohibom te „lyriske wonoma“ zahibnyła. Přenja zběrka mojich basnjow drje bjez pohonjowacych słowow Marje nastala njeby. A widžu před sobu jeje šibaťej woči, hdyž wo wšelkich tryskach a pryzlach něhdy a tudy powědać wědžeše. W jeje njezaměnljwych rańšich wusylnjach serbskeho rozhlósa za džěci někotružkuli lóštnu podawiznu zaso spóznažu.

Mysle-dopomnjenki leća dale na Wino-wu horu do Smječkec, hdžež je jako džěčo „bosa přez šćernišćo“ běhała a nawuknyła „powrjestła klasć“ za swoje dalše žiwjenske směry. A stajnje nawróćeše so domoj do domu džěda, kotryž je sej pozdžišo po swojich předstawach wutwarila. Swój domicil njeje pak za sobu zamkała, ale je

Marja Krawcec

Foto: M. Bulank

jón wotewrila za serbsku literaturu w pisnje a sluchu a za Smječkečan domizniske stawizny a wobrazy.

Před sobu ležo mam fotografiju něhdyšeje Smječkečanskeje fararki Friederike Müller, za kotrejež rozžohnowanje je Marja

w léce 2003 jimace mysle do Pomhaj Bóh napisała. Jeje hluboka wěra njehladaše na wonkowne rozdžěle, hdyž powědaše wo cyrkwiće a kěrchowje swojeje wsy, hdžež „bu boža rola wotpočink za swětnu pućowanje wobeju wěrow“. Kóžde léto zetkawach Marju na Serbskim ewangeliskim cyrkwinskim dnju, hdžež je so rady Slepjanskim kantorkam přisydnyła a jich řeči, pěsnjam a kěrlušam připosłuchała.

Moje mysle du dale k jeje pomnjećam wo njeboh hudźbniku w Złyčinje. Kompozicije Jana Pawła Nagela a basnje Marje Krawcec křižuja so tam, hdžež steji „sudžeńca wosrjedz dwora“ a hdžež žiwjenski rytmus krótkosć a dołhosć dóńta postaja. „Ale ból bije přeco hluboke rany a porsty klepaja druhdy njespokojnosć do tastaury, a druhdy ju majkaja.“ A hdyž so lětsa wosrjedz jutrownika mróčeje kopjachu a wichorajty šum kčejate řepikowe polo žoľmješe, to sylzowachu z njebyes krjepjele.

Čichu sobotu rozžohnowachmy so z Marju na „swěčkbělym“ Ralbičanskim kěrchowje. W Božim měrje tam nětko wotpočuje blisko swojeje lubeje maćerje. Z časnosće je wona namakała puć do wěčnosće. A tam, tak sej myslu, su tež basnje Marje Krawcec. **Měřana Cušcyňa**

Serbska přédarska konferenca wožiwjena

Dnja 14. meje zetkach so duchowni, kotřiž su w Hornjej a Delnej Łužicy na wozjewjenju Božeho słowa w serbskej řeči wobdžěleni. Serbski superintendent bě na tutu

wuměnu nazhonjenjow přeprošył, zo bychu so kontakty mjez duchownymi pohtubšili a wšelake aktiwity koordinowali. Na zetkanju w Sprjowjach wobdžělichu so

třo fararjo z Hornjeje Łužicy (Haenchen z Bukec, Malink z Budyšina a Rummel z Hodzija), farar Kšenka z Nosyđojc, wikarka Malinkowa z Macherna a wosadny farar Jordanov z Klětnoho. Někotři dalši fararjo, wosebje z Delnjeje Łužicy, njemóžachu so terminowych přičin dla na zeńdženju wobdžělic.

W srjedžišću wuradźowanjow steješe prašenje za poměrom mjez serbskim kulturnym a serbskim nabožnym skutkowanjom we wosadach. Kelko narodneho džěła ma cyrkej a z tym farar sobu zamowić? Tute prašenje njewidžeše so jenož w serbskim konteksće, ale tež w swětle mnohich wukrajnych nazhonjenjow přitomnych. Dale rozjimaše so tema asimilacije a perspektiw serbskeho džěła. Třo duchowni wobdžěla so na cyrkwinskim dnju we Worejecach. Přitomni dojednachu so na dalše zetkanje w přichodnym léce.

Serbska přédarska konferenca wobsteješe w Sakskej wot lěta 1849 hač do 1937, hdyž bu wot nacionalsocialistow zakazana. W Delnej Łužicy wukonješe Mašica Serbska wot 1880 do 1937 nadawki přédarskeje konferency. Po Druhej swětowej wójnje wobsteješe w sakskej krajnej cyrkwi wot 1948 do 1994 konwent serbskich duchownych. **Jan Malink**

Před tykowanej cyrkwičku w Sprjowjach, wotlěwa: farar Christoph Rummel z Hodzija, wikarka Jadwiga Malinkowa z Macherna, farar Thomas Haenchen z Bukec, Serbski superintendent Jan Malink z Budyšina, delnjoserbski dušepastyr Ingolf Kšenka z Nosyđojc, farar Daniel Jordanov z Klětnoho

Foto: priwatne

Za skrućenje ewangelskeho serbstwa

Před 67 lětami wotmě so we Wojerecach přeni Serbski ewangelski cyrkwinski džen

Nic na kóncu tydženja w slónčnym lécu, kaž přez lětdžesatki zwučene, ale na wšednym dnju w šěrym nazymniku wotmě so před 67 lětami přeni Serbski ewangelski cyrkwinski džen. Serbska předarska konferenca zwoła jón na póndželu, 3. nowembra 1947, do Wojerec. Tam wotmě so, dokelž Janska cyrkej po wójnskich škodach hišće njebě zaso natwarjena, w małej pohrjebnišćowej Křižnej cyrkwi. Kemšam a přednošej přizamkny so debata ze zastupjerjomaj cyrkwinskeje wysnosće w Zhorjelcu wo rjadowanju serbskeho džěła we wosadach šleskeje cyrkwy.

Načasnej dokumentaj

Wo přenim Serbskim ewangelskim cyrkwiskim dnju stej dotal jenož dwaj dokumentaj znatej, přeprašenje a krótka rozprawa. Wobaj stej wozjewjenej w Nowej dobjje, wšako Pomhaj Bóh tehdy po zakazu w léce 1937 hišće znowa njewuchadžeše. Sčehowace přeprašenje je wotčišćane we wudaćomaj Nowej doby z dnja 25. a 30. oktobra 1947:

„Serbski cyrkwinski džen

Póndželu, 3. nazymnika 1947 we Wojerecach.

Wšitcy ewangelscy sobustawy serbskich wosadow, kotřiž zajimuju so za wažne cyrkwinske prašenja, su k temu wutrobnje přeprašeni.

Swjedženski porjad započina so z Božej službu we Wojerowskej cyrkwi w 9 hodź., kotruž wotměje knjěz wyši farar Mjerwa z Bukec.

Sčehuje přednošk wyšeho cyrkwinskeho rady dra. Bergera.

Po zhromadnym wobjedze, kotryž wšěm wobdžerlerjam zwonka so poskići, zjawna a swobodna diskusija nastupi.

Wšitke wosady so proša, wone chcyte hotowe wosuški, tykancy, mloko do kofeja a srědky k wobjedu w prawym času, najpozdžišo hač do 31.10. pola knjeza fararja Černika we Wojerecach, Bjedrichowa dróha 25, II. poschod, wotedać.

Serbska předarska konferenca“

Po cyrkwiskim dnju so w Nowej dobjje ze soboty, 8. nowembra 1947, sčehowace wo nim rozprawješe:

„Zjězd serbskich ewangelskich wosadow

Wojerecy. (ND) Zařdženu póndželu wotmě so we Wojerecach přenja schadzowanca serbskich ewangelskich duchownych. Knjěz wyši farar Mjerwa z Bukec w pohrjebnišćowej cyrkwičce předowaše. Knjěz farar z Wulkich Zdžar měješe woltarnu službu. – Na dopołdniše kemše běchu so zešli Serbja z daloka a bliska. Widžachmy tam wosebje wjele Serbowkow w narodnych drastach, a holenjo, zasadžite postawy, zastupowachu jako wuzwoleni swjich wosadow cyrkwinske zarjadnistwa. – Mějachmy tam hosći ze Zhorjelca a druhich zwonka ležacych wosadow. Cyrkwinskej radzićelej dr. Berger a dr. Kunza namołwještaj w krótkimaj narěćomaj, zo měła so maćerna řeč wosebje pěstować, dokelž w njej je wopřijata wša duchowna móc. – Po Božej službě džěchmy do Domowinskeho sekretariata na wobjed. – W 13 hodź. započachu so jednanja. Žiwje a raznje žadaše so ze strony cyrkwinskih předsťejerjow a wosadnych zastupjerjow, zo namjet wěstych kruhow, zo měła so wotměć w měsacu jónu abo dwójce serbska Boža služba, so njeprijima, dokelž by na zakładze tajkeho namjeta nětko bohudžak přewinjene poněmčowanje znowa so započalo. Žadaše so, zo ma być w čistoserbskich wosadach nawopak, tak zo so wotměwa serbska Boža služba husćišo dyžli němška. Dale pokaza so na to, zo móža w přichodnym času 3 000 ewangelskich serbskich džěci na přeprašenje českeje a slowakskeje ewangelskeje cyrkwy přijěć na wočerstwjenje do Čech. Tute džěci maju přewodźeć jich wučerjo a ewangelski duchowny. – Přichodnu njedželu ma być w Slepom wizitacija.“

Zhromadnje z Domowinu

Štó je přeprašenje kaž tež rozprawy napsať, njeje znate. Po duchu a duktusu móhlo pak być, zo je Gerhard Wirth, tehdy młody farar w Njeswaćidle, z awtorom wobeju přinoškow. Prawdžepodobnje bě wón wobdžerlerjam zwonka so poskići, zjawna a swobodna diskusija nastupi.

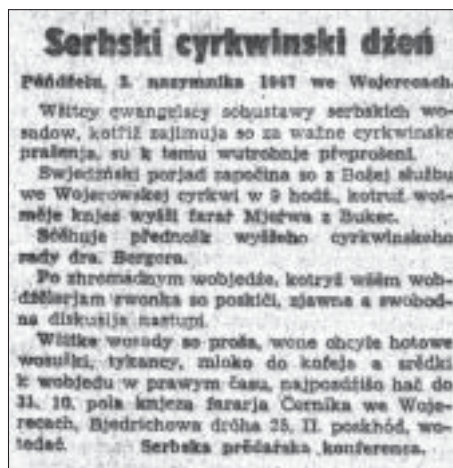

Wojerowski farar Wylem Černik (nal.) w léce 1957. Wón bě iniciator přenjeho Serbskeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja 1947 we Wojerecach a hač do 1958 jeho městopředsyda, zamołwity wosebje za wosady w šleskej cyrkwi. Serbski wyši farar Gustaw Mjerwa z Bukec bě předar na Wojerowskim cyrkwiskim dnju. Foće: archiw PB

w tehdyšim času, někak wot septembra 1947, nimo swjeho farskeho zastojnstwa jako referent za cyrkwinske naležnosće při Domowinje. Jako tajki haješe zwiski tež do Českeje, hdžež ewangelska cyrkej wosebje přez posrědkowanje seniora Lanštjčka w Praze džěło ewangelskich Serbow na wšelake wašnje podpěrowaše.

Iniciator Wojerowskeho zeždženja bě po wusudze Gerata Lazarja w jeho w Pomhaj Bóh wozjewjenym serialu „Stawizny serbskich cyrkwinskih dnjow“ tamniši Wojerowski druhy farar Wylem Černik, „kiž běše woprawdže serbski prócowar“ (PB 12/1983). Ze Slepoho pochadźacy farar Černik bě so po wójnje na próstwu Serbow do Łužicy wrócił a skutkowaše wot decembra 1946 we Wojerecach. Tež wón haješe zwiski do Českeje, do kotrejež sej w meji 1947 z pućowanskim wupokazom Łužiskoserbskeje Narodneje rady dojedže. W juniju 1947 swjećeše serbske kemše na zléce wozrodženeje Domowinskeje župy „Handrij Zejler“ we Wojerecach. Z cyrkwiskim dnjom wosta farar Černik po Wojerowskim započatku tež dale zwjazany. Hač do swojeje smjerće w léce 1958 bě wón městopředsyda Serbskeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja, zamołwity přede wšěm za serbske wosady šleskeje cyrkwy.

Z fararjow we Wojerowskich kónčinach so tehdy nimo Wylema Černika wosebje dr. Kurt Zyguš z Wulkich Zdžarach za serbske naležnosće zasadžowaše. Wón pochadžeše ze Šleskeje a bě jako rodženy Němc skutkowaše jako farar we Wulkich Zdžarach a zaběraše so pódla zastojnstwa ze slawistiskimi a sorabistiskimi studijemi. Farar dr. Zyguš wuhotowaše sobu kemše na Wojerowskim cyrkwiskim dnju a swjećeše ⇒

Přeprašenje na přeni Serbski ewangelski cyrkwinski džen, wozjewjene w Nowej dobjje ze 30. oktobra 1947 Repro: SKA

⇒ druhi serbski cyrkwinski dzeń za pruske kónčiny 1948 w swojej wosadze we Wulkich Zdžarach.

Nimo fararjow prócowachu so w powójnskim času za Serbstwo w holanskich kónčinach tajke znate wosobiny kaž Jan Haješ we Łazu, Pawoł Lejnik w Slepom, Maks Mertin w Šćeńcy, Awgust Lapštic w Stróži a dalši, kotřiž njeběchu jenož z wutrobu Serbja, ale tež swěrní křesćenjo. Wojerowsku župu Domowiny staj po wójnje w lětomaj 1946/47 natwariloj młodaj a agilnaj sekretaraj Domowiny Pawoł a Jan Nali, rodženaj ze Židžinoho a wotrosćenaj we Wulkim Wjelkowje. W stwičce blisko Wojerowskeho dwórnišća běštaj sej mały Domowinski sekretariat založiloj, sej sekretarku přistajiloj a jězdžiloj do wokolnych wsow budzić serbske žiwjenje. Poradzi so jimaj Serbow mobilizować a w juniju 1947 we Wojerecach ze stami wobdželnikow zorganizować zlět župy „Handrij Zejler“, kotryž steješe ze serbskimi kemšemi, swjedźenskim ćahom a kulturnym programom cyle w tradiciji dowójnskich serbskich zlětow. We wot Nalijec bratrow založenym Domowinskim sekretariacie poskići so w nowembu 1947 hosćom cyrkwinskeho dnja wobjed. Tak wotmě so přeni Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń we Wojerecach w duchu zhromadneho prócowanja cyrkwe a Domowiny na dobro serbstwa.

Za sylnjenje serbskosće

Žro Wojerowskeho cyrkwinskeho dnja bě popołniša debata serbskich duchownych a lajkow ze zastupjerjomaj cyrkwinskeje

Historiski napohlad hasy we Wojerecach

Křižna cyrkej we Wojerecach, w kotrejž wotmě so 3. nowembra 1947 přeni Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń Foće: archiw PB

Kwasarjo z fararjom Černikom před Janskej cyrkwju w powójnskich Wojerecach

wyšnosće w Zhorjelcu, cyrkwinskimaj radžicelomaj dr. Bergerom a dr. Kunzu. Serbska strona prócowaše so wo to, w powójnskich poměrach skrućić a wutwarić poziciju serbskeje řeče we wosadach Zhorjelskeje cyrkwe. Při tym džěše – na to pokaza na kóncu rozprawy připowědžena wizitacija – předewšěm wo Slepjansku wosadu, w kotrejž skutkowaše wot nacistiskeho časa sem němski duchowny.

Kaž připowědžene, wotmě so wizitacija w Slepom tydzeń po Wojerowskim cyrkwiskim dnju, njedzelu, 9. nowembra. Dr. Berger a dr. Kunza ze Zhorjelca předowaštaj na dopołdnišich kemšach. Na popołdnišim wuradžowanju po wšěm zdaću žane dojednanje mjez zastupjerjami serbskich a němskich zajimow móžne njebě. Wobzamkny so spodziwny kompromis – tak pisa Pawoł Lejnik ze Slepoho w swojej rozprawje w Nowej dobrej z 19. nowembra 1947 –, „zo ma přistajić so do Slepoho dalši duchowny, a to Serb, zo mataj tam w přichodže być serbski a němski duchowny.“ Tole wobzamknjenje pak so ženje realizowało njeje. Slepom měješe nadal jenož němskeho wosadneho fararja, składnostne swjećenje serbskich kemšow přewzachu druzi duchowni.

Z džensnišeho wida hodži so rjec, zo bě žadanje Wojerowskeho cyrkwinskeho dnja, zo ma so „w čistoserbskich wosadach“ wotměwać „serbska Boža služba husćišo dyžli němska“, njerealistiske. Hižo do a čím bóle po 1945 scyła hižo „čisto-serbskich“ wosadow w ewangelskich Serbach njebě. Z přičehnjem tysacow přesydlencow po wójnje wuznam serbsčiny w zjawnym a z tym tež w cyrkwiskim žiwjenju hladajcy dale woteběraše. Nimo teho pobrachowaše na serbskich duchownych, kiž bychu we wosadach cyrkwinske žiwjenje w serbskej řeči dale wjesć móhli.

Njezwoprawdžene wosta tež připowědžene Wojerowskeho cyrkwinskeho dnja, zo bórže 3 000 ewangelskich serbskich džěči na přeprašenje českeje a slowakskeje ewangelskeje cyrkwe na wočerstwjenje do Čech pojedže. Z wjele prócu drje so zajězd we lužiskich wosadach přihotowaše

a so lisčiny wobdželnikow zestajichu. Na posledk pak akcija zwrěšći.

Dołha tradicija

Z Wojerowskeho započatka wuwi so dołha tradicija. Lěto pozdžišo, 1948, wotměštej so dwaj cyrkwinskej dnjej, jedyn za wosady šleskeje cyrkwe we Wulkich Zdžarach, tamny za sakske wosady w Bukecach. Podobnje kaž lěto do teho na Wojerowskim so tež na Bukečanskim cyrkwiskim dnju jasne cyrkwinskopolitiske žadanja na cyrkwisku wyšnosć – tu pak na saksku wyšnosć w Drježdžanach – formulowachu. Na cyrkwiskich dnjach zjawnje zwuraznjene powójnske serbske žadanja wjedzachu na posledk znajmjeńša k džělnemu wuspěchaj: 1949 so w sakskej a 1951 w šleskej cyrkwi prawa Serbow we wotpowědnymaj cyrkwiskimaj zakonjomaj kruće zapisachu.

Po přěnich lětach zhubichu serbske cyrkwinske dny swój cyrkwinskopolitiski wuznam. Stachu so z woblubowanym kždolětnym zeńdženjom, kotrejž služěše skrućenju wěry a zhromadnosće ewangelskich Serbow. Wotměnjejo wotměwachu so w sakskich a bywšich pruskich hornoserbskich wosadach, trójce – w lětach 1961, 1998 a 2009 – tež w Delnjej lužicy.

Charakter cyrkwiskich dnjow je so w běhu lětdžesatkow změnił. Wobdželnistwo spadny wot spočatnje wjacorych stow kemšerjow na lědma sto džensa. Mnogo dalše, štaž cyrkwiskemu dnjej něhdy blyšč spožči – kaž wjele kemšerkow w serbskich narodnych drastach, nahladna ličba serbskich duchownych a mnoho slowjanskich hosći –, je so minyło. Tola tež nowozapočatki su spóznajomne. Serbske Bjesady služěja džensa k wobdželnikam cyrkwinskeho dnja. Po tym zo bě so 61. serbski ewangelski cyrkwinski dzeń 2007 we Wojerecach wotměł, přewjedujata tam wot 2008 kóždě lěto Serbski domizniski swjedžen. Lětsa nětk so wobaj swjedženjej přeni raz hromadže wotmějetej. Tak směmy na lětušim zeńdženju 14. a 15. junija we Wojerecach zhladować z džakownosću na dołhu tradiciju a z nadžiju na jeje dalewjedženje tež w přichodže.

Trudla Malinkowa

Prezentuje čitarjej aktualny staw wědy wo Serbach

Serbski kulturny leksikon swědči wo bogatosći stawiznow, řeče a kultury serbskeho luda

Dolho smy na tutu knihu čakali! Derje so hišće dopominam, kak je so mje přecel-stawiznar před něšto lětami prašał, kotru knihu wo Serbach móhła jemu doporučić. Njewědźach, što jemu wotmołwić. Štyri-zwjazkowe „Stawizny Serbow“ z NDRskeho časa njezwěrich sej jemu z dobrým swědomjom mjenować. Ze spočatk lěta wušłym Serbskim kulturnym leksikonom předleži nětk skónčnje wěcywustojny kompandij wědy wo Serbach.

Wudałoj staj knihu Franc Šěn a Dietrich Šołta ze Serbskeho instituta. Při tym buštaj wot Susanny Hozyneje, Marije Měrcino-weje a Anje Pohončoweje podpěranaj. W 230 heslach na dohromady 579 stronach prezentuje so čitarjej aktualny staw wědy wo Serbach, kotryž bazuje hłownje na slědženjach minjenych 65 lět. Při tym je hesło „kultura“ w titulu program: Leksikon njeskića jeno zawod do serbskich stawiznow, ale tež dohlad do najwšelakoršich fenomenow serbskeho žiwjenja w zaštosći a přitomnosći. Tak woprijima kniha wočakowane hesła k serbskej řeči, literaturje, hudźbje, naložkam, drastam a dialektam. Wyše teho pak móže so čitar tež wo bóle njeznatych fenomenach serbskeho žiwjenja informować, kaž su to serbska steno-grafija, wjesne sudnistwa abo serbske listowe znamki. Je rjenje, zo je so při tym na regionalnu wuwáženosć dźiwało: Delnja, srjedźna a Hornja Łužica kaž tež regiony, kiž džensa hižo k serbskemu sydlen-skemu rumej njeslušēja, su runopravnje zastupjene. Kniha je jako pendant k „Nowemu biografiskemu słownikej“ zapoložena, čehoždla w njej njesu žane přinoški k wosobinam serbskeho žiwjenja zapřijate, štož wosobinsce za prawe mam.

Poradzeno wuhotowanja dla, kiž je

wědu, ale zdomom tež wobšěrny wobrazowy material wo Serbach a swědči z tym wo bogatosći serbskeje kultury.

Pisajo recenziyu za ewangelski časopis Pomhaj Bóh, bě mój přeni wotpohlad, za hesłom „ewangelscy Serbja“ pytać – tute pak njeje do leksikona zapřijate. Pytach tuž za hesłom „konfesije“, ale tež tutón přinošk pytach podarmo. Přecitach sej tehodla zestawu hesłow a běch trochu zadziwana, zo eksistuje hesło „katolski region“ – nic pak ekwiwalent „ewangelski region“. Informacije k ewangelskim Serbam namaka čitar pod geografiskimi hesłami kaž „Budyski kraj“ abo „Slepjanski region“ abo pod wěcownymi kaž „wupućowanje“. Byrnjež historisce zrozumliwe, njezda so mi tute rjadowanje konsekwentne, wšako rjaduje so raz po nabožinje a raz po geografiskich abo wěcownych kriterijach. Zo leksikon prawje wužiwaš a pytane informacije namakaš, dyrbiš hižo wěstu předwědu měć. Prašach so tehodla němских přecelow, kiž zwonka Łužicy bydla, hdže bych pod datymi wuměnjenjemi informacije k ewangelskim Serbam pytali. Běchu bjezradni, dokelž njeběchu jim ani geografiske ani historiske pozadki znate.

Z tutej pytanskej stawizny chcu na wěsty njedostatk leksikona pokazać. Po mojim mjenje-nju by so móhło z wjace hesłami, kotrež bjez swójskeho teksta jeno na dalše artikle pokazuja, džělać, kaž je to tež we wulkich němских leksikonach z waš-

njom. Tak by so hesło „ewangelscy Serbja“ móhło bjez teksta, ale z pokazkami na hesła k wšelakim regionam abo wěcownym hesłam kaž „wupućowanje“ abo „Serbske cyrkwe“ jewić.

Podobnje móhła sej to předstajić z hesłom „srjedźowěk“. Tute hesło mjenujcy podarmo w knize pytaš, zdžělany čitar pak so domysli, zo dyrbi tu hesla kaž „wobsydlenje“, „kolonizacija“, „christianizowanje“, „hrodzišća“ abo „Limes Sorabicus“ čitać. Što pak so po wobsydlenu w srjedźowěku dale stało je, njezhoniš w leksikonje direktnje, ale pod hesłom „stawiznopis“. Tu pisa Peter Kunze wo koncentraciji serbskeho stawiznopisa na temy wokolo zasydlenja słowjanskich kmjenow we Łužicy a na stawizny Serbow w 19. a 20. lětstotku.

Čitajo tuž wšelake hesła, kiž so ze stawiznamy ewangelskich Serbow zaběraja, nadpadny mi wěsta njekonsekwentnosć při pisanju mjenow. Tak pisa so Henriette Katharina von Gersdorf na stronje 315 „Catharina“, na stronach 39, 60, 316 a 554 pak z pismikom „K“. Jeje swójbne mjeno pisa so zdžěla z dwójim „f“ (315, 316), zdžěla pak z jednym (39, 60).

Forma leksikona ze wšelakimi krótsimi abo dlěšimi přinoškami wotpowěduje cyle našemu časej. Wšako njezda so nam w našim pluralistiskim a kompleksnym swěće hižo možno stawizny a kulturne wuwiće linearne a stringentnje w jednym cyłku zapopadnyć a zasopowědać. Cyłk rozpaduje nam do jednotliwych hesłow, wo kotrychž so w najlěpšim padže konsens namaka. Pozitiwnje widžane rěka tole: Forma leksikona zmóžnja wšelakorosć perspektiwow a mjenjejow prezentować.

Wažniša hač kniha je pak wosebje za mlódšu generaciju digitalna wersija leksikona. Tutu móžu sej jara derje interaktiwnu předstajić: Linki wjedu čitarja bjezposrědnje k dalšim žórłam, kaž na příklad k delnjoserbskemu tekstowemu korpusej, zwjazaja čitarja z wotpowědnymi internetnymi stronami abo spřistupnjeja filmy, fota a zwukowe dokumenty.

W předslowje pisataj wudawaćelej, zo měri so kniha hłownje na zajimowany němски publikum. Přiwšěm skića wona ze swojim šerokim zapoloženjom tež serbskemu čitarjej tójšto noweho. Tuž njesměta wona w serbskich zarjadach, šulach a domjacnosćach pobrachować. Přeju leksikonaj w Serbach kaž tež Němcach wulku ličbu čitarjow. Serbskej wědomosći pak měł wón być pohon do dalšeho slědženja.

Lubina Malinkowa

Wudawaćelej Serbskeho kulturneho leksikona prof. dr. Dietrich Šołta a dr. Franc Šěn (2. a 3. wotléwa) w rozmołwje ze sobudželaćerkomaj dr. Anju Pohončowej (nalěwo) a dr. Susanne Hozyneje při přepodaću knihi w rumnosćach Serbskeho instituta w Budyšinje

Foto: M. Bulank

Franz Schön a Dietrich Scholze (wud.), *Sorbisches Kulturlexikon*, Ludowe nakładnistwo Domowina, 2014, ISBN 978-3-7420-2229-5

Hrodzišćanske stawizny

Nowa knižka swědk prócowanjow wo zdźerženje a dalewuwiće wsy, hroda a skały

Wjesne kónčiny wuchodnje Budyšina čer-pja wosebje pod strukturnymi změnami, kotraž su so w cyłej wuchodnej Němskej po přewróće wotměli. Tež Hrodzišćo pola Wósporka su spad ludnosće, wotpadnje-nje džělowych městnow a woteběranje in-frastruktury w poslednich lětach trjehčili. Tak je ličba wobydlerjow w léce 2012 (264 wobydlerjow) na někak jednu třěčinu niwo-wa léta 1956 (804 wobydlerjo) spadnyła, wjes bu administratiwnje městu Wóspor-kej přirjadowana a zjawne zarjadnišća, na přikład pěstowarnja a gmejnski zarjad z biblioteku, so zawrěchu.

Njehladajo na tute wuwice chowa Hro-dzišćo džensa hišće wjele zajimawostkow a rjanych městnow za svojich wobydler-jow a wopytowarjow. Na tute skedźbnja njedawno w nakładnistwje Lusatia wot towarstwa Pro Gröditz wudata knižka „Gröditzter Geschichten. Spiegel eines Wandels“ z přinoškami Beata von Zenker, Christy Kämpfe, Trudle Malinkoweje a Heidrun Nikol. Wudaće publikacije mó-že so při tym jako džěl wjacorych napra-wow widžeć, z kotrymiž staj wosebje wob-sedźer Hrodzišćanskeho hroda Beat von Zenker a towarstwo Pro Gröditz w zašlych lětach spytałoj, hród, hrodowy park a při-rodoskitnu kónčinu Hrodzišćanskeje skały wobnowić a zdźeržeć.

Knižka wobsteji z wjacorych přinoškow, w kotrychž so stawizny wsy wopisuja a wobnowjenske naprawy zašlych lět do-kumentuja. Čitar zhoni z nich tójšto – dru-hdy překwapjacych – zajimawostkow, ko-trež kulturnohistoriski wuznam tuteje džensa wotležaneje lužiskeje wsy pod-šmórnu. Hižo w prehistoriskim času běše městno wobsydleno, kaž pokaza popjelni-ca z bronzoweho časa, kotraž bu blisko Hrodzišća w 16. lětstotku namakana. Wu-debjenje namakanki přez Hrodzišćanskeho knježka Hauga von Maxen swědči wo při-swojenju a transformaciji historiskich za-wostajenstwow w važnym nowowěku. Z fa-ru a knježim dworom wuwi so wjes w běhu časa k wěstemu kulturnemu centrumej, tak zo wuńdžechu z Hrodzišća wjacore wuznamne serbske wosobiny. Mjez nimi běštaj Wenceslaus Warichius, kotryž wu-da 1595 přeni serbski katechizm, a Jan Awgust Měrcink, misionar a wobdźělnik ekspedicije do Sewjerneho lodoweho morja. Znači serbscy fararjo skutkowachu w Hrodzišću – tak na přikład Oswald Mrózak, hač do 1921 nawoda serbskeho předarskeho seminara.

Hrodzišćo pak njeje jenož jako kulturny a duchowny centrum wokolnych wsow wu-znamne. W „Hrodzišćanskich stawiznach“ předstaja so tež Hrodzišćanska skała – pi-

toreskna, skałojta dolina rěki Lubaty. Wo-na bu hižo w přenjejoj polojcy 20. lětstotka pod škit přirody stajena a je džensa hišće domizna za wjacore stotki družin zwěrja-tow a rostlinow. Nad skału pozběhuje so Hrodzišćanski hród ze starym słowjanskim hrodzišćom, džensnišim hrodowym par-kom. Wobaj buštej w zašlych lětach wob-nowjenej a tworitej hromadže ze skału powabny ensemble. Rjanosć přirody a wu-znam stawiznow Hrodzišća podšmórnu w předležacej knižce mnohe wobrazy kra-jiny, twarjenjow a wosobinow.

Toho abo tamneho čitarja „Hrodzišćan-skich stawiznow“ budže disparatnosć při-noškow trochu iritěrować. Tute sahaja wot strózbnych, na fakty so zložowacych před-stajenjow stawiznow přez popularne wo-pisanje wšelakich zajimawosćow hač k sentimentalno-slawjacym pasažam. Za-jimowany recipient by sebi k tomu nadrob-niše předstajenje wšelakich aspektow prał, štož pak w ramiku brošurki njeje móžno. Mjenše zmylki, kaž woznamjenje-nje fary jako stara šula na wjesnym planje (nutřkowna strona zadnjeje wobalki) abo podaće zdalenosće mjez Zhorjelcom a Santiago de Compostela z 450 km (str. 39), maja so tu jenož dospołnosće dla mjenować. Njehladajo na to je nowa knižka wo Hrodzišću swědk prócowanjow wo zdźerženje a dalewuwiće wsy, hroda a skały a z tym wšeje česće hódna.

Madlena Malinkec

Christa Kämpfe, *Gröditzter Geschichten. Spiegel eines Wandels*, Lusatia Verlag, ISBN 978-3-936758-92-4

Wo Pomhaj Bóh we Wikipediji

W internetnym portalu Wikipedia před-staja so časopis ewangelskich Serbow w serbskej a němskej rěči ze scěhowa-cym tekstom:

Pomhaj Bóh je měsačnje wuchadźacy ča-sopis ewangelskich Serbow w Hornjej lužicy. Wudawa so w hornjoserbsčinje, składnostnje wozjewja tež přinoški w del-njoserbskej rěči. Pomjenowany je po sta-rodawnym postrowje ewangelskich Ser-bow „Pomhaj Bóh“. Časopis wobsahuje hłownje přinoški wo přitomosći a sta-wiznach ewangelskich Serbow w Hornjej a Delnej lužicy. Nimo aktualnych rozpra-wow z dwurěčnych wosadow wobjednawa powšitkowne nabožne, kulturne a kultur-nostawizniske temy. Zamołwita redaktor-ka je Trudla Malinkowa. Zhromadnej wu-dawaćelej stej Serbski wosadny zwjazk a Serbske ewangelske towarstwo z.t.

Stawizny

Farar Friedrich Selle (1860–1931) w Chrje-bi załoži Pomhaj Bóh jutry 1891 jako ty-džensce wuchadźace njedźelske łopjeno za serbske ewangelske wosady Hornjeje lužicy. Časopis słužeše nabožnemu na-twarjenju, powučenjeju, informaciji a zaba-wje. Hromadže z druhimi serbskimi čišćer-skimi wudźětkami jón nacionalsocialisća 1937 zakazachu. Znowawuchadźenje bě wot decembra 1950 jako měsačnik móž-ne. Jako přiložka Pomhaj Bóh wuńdžeštej wot 1988 do 1990 wob léto dvě čisle no-wozaloženeho delnjoserbskeho nabožne-ho časopisa Pomogaj Bog. Tutón wucha-dža wot 1991 jako měsačna wosebita strona delnjoserbskeho tydženika Nowy Casnik.

Zamołwići redaktorjo

1891–1895 Friedrich Selle, farar w Chrjebi
 1895–1916 Jan Gólc, farar w Budyšinju a w Rakecach
 1916–1917 Korla Awgust Fiedler, wučer na wuměnkju w Budyšinju
 1917 Marko Smoler, nakładnik w Budyšinju
 1917–1937 Korla Wyrgač, farar w Nosa-ćicach
 1950–1955 Božidar Dobrucky, bywši fa-rar w Budyšinju, wotrjadnik Serbskeho kulturneho zarjada w Budyšinju
 1955–1958 Gustaw Mjerwa, farar w Buke-cach a serbski superintendent
 1958–1979 Gerhard Wirth, farar w Nje-swaćidle a serbski superin-tendent
 1979–1984 Cyril Pjech, farar w Riesy
 1984–1999 Siegfried Albert, farar w Budy-šinju a serbski superintendent
 wot 2000 Trudla Malinkowa, publicistka w Budyšinju **T.M.**

Kurt Hajna – wobrazowy chronist

W Budyskim Serbskim muzeju wotewrěchu 18. meje nowu wosebitu wustajeńcu wo žiwjenju a skutkowanju nowinskeho fotografa Kurta Hajny (1906–1986). Wona pokazuje reprezentatiwny wuběr fotografijow štyrjoch lětdžesatkow fotodokumentariskeho skutkowanja. Hajnowe fotografije zapopadaja wokomiki wšědneho dnja, kotraž rysuja serbski kulturny rozmach w powójnskim času a dokumentuja towaršnostnu změnu we Łužicy. Ze swojimi skutkownymi fotami sta so Hajna z wobrazowym chronistom 20. lětstotka.

Kurt Hajna wotrosće w serbskej dźěłačerskej swójbje. Hižo jako šuler a pozdžišo jako wučer w Komorowje pola Klukša započa so za fotografiju zajimować. Ze swojej małej kameru marki Leica, kotraž bě jeho stajna přewodžerka, móžeše žiwe wobrazy swojeje wokoliny zapopadnyć. Nastachu přenje reportaže wo wjesnych a šulskich podawkach. Spočatk wójny 1939 dyrbeše Hajna do Wehrmacht. Wukubłany na wójnskeho rozprawnika bu na wuchodnu frontu pósany. W kotole Stalingrada dósta so do ruskeje wójnskeje jatby. Po nawróće 1948 spyta swoju swójbu ze składnostnymi fotografiskimi nadawkami zežiwić.

Wot lěta 1949 dźělaše jako samostany nowinski fotograf za tudyše němske a serbske nowinarstwo, za Domowinu a za nowy Serbski zarjad kultury a ludoweho kubłanja, kotryž bě wot lěta 1950 z jeho hłownym nadawkidawarjom. Wuwjedže fotowe nadawki za Budyske dźiwadlo, za Serbski ludowy ansambl a za Budyski měščanski muzej. W přiběracej měrje přidružiču so nadawki z industrije, ratarstwa a twarstwa. Nowi nadawkidawarjo zwonka wšědneho žurnalizma běchu Němska fototeka, pomnikoškit a nakładnistwa za pohladnicy. Hajna wěnowaše so wobšěrnemu registrowanju twarskich a kulturnych pomnikow NDR a kulturnohistoriskej

Přiwitanje fararja Gottfrieda Röslera (předku naprawo) a jeho mandželskeje Hany rodź. Domašek do Minakalskeje wosady w lěće 1933

We Wjacławce drastowym wobchodže we Wojerecach 1951

Foće: Kurt Hajna

dokumentaciji cyrkwjow. Mnohe dokumentarne filmy a filmowe chroniki kaž tež přeni serbski klankowy trikowy film nastachu. Wone pak nježnějachu telko zjawneje kedžbnosće kaž jeho fotografije. Přiwšěm su drohotne wizualne časowe swědčenja.

Fotowa wustajeńca je hišće hač do 21. septembra přistupna. Sobotu, 14. junija, su wšitcy zajimcy přeprošeni na Dołhu nóc

kultury do Serbskeho muzeja. Wot 18 do 24 hodž. pokazaja na tamnišej žurli kóždú hodzinu politiske a ludowědne filmowe dokumenty, kotraž sobudźelačerjo muzeja komentuja. Dalše informacije k zjawnym wodženjam, muzejopedagogiskim projektam a wosebitym zarjadowanjam namaće pod www.museum.sorben.com.

Ilona Bierlingowa

Koncert składnostnje 80. posmjertnych narodnin Jana Pawoła Nagela

Njedzelu popołdnu, 11. meje, bě něhdže 140 připošucharjow, mjez nimi tež serbscy ewangelscy wěriwi, přeprošenje na koncert składnostnje 80. posmjertnych narodnin serbskeho komponista Jana Pawoła Nagela do Łazowskeje cyrkwy scěhowało.

Wumělc narodzi so 8. meje 1934 jako syn frizera we Łazu, wotrosće w susodnym Złyčinje a nawróci so po lětach studija a skutkowanja w Budyšinje a Choćebuzu na swójbný statok do Złyčina, hdžež 21. meje 1997 zemřě. Cyłe swoje žiwjenje běše Jan Pawoł Nagel wusko ze swojej domizny zwjazany. Hižo jako dźěćo hraješe pišće we Łazowskej cyrkwi. W jeho hudź-

bje wotblyšcuje so intenziwna zaběra ze serbskim ludowym spěwom.

Na jubilejny koncert běše Łazowske spěchowanske towarstwo Domu Zejlerja a Smolerja zhradnje z wosadu pod motom „Pěseň moja, pozběhń so“ do tudyšeho Božeho domu přeprosyo. Hudźbnicy Serbskeho ludoweho ansambla jón hromadže z hóstnymi wumělcami wuhotowachu. Wosadny farar Matthias Gnüchtel připošucharjow witaše. Slědowaše Nagelowa w Serbach snano najhuscšo zanjese na twórba „Strowa sy, Marija“ za sopran, chór a smyčkowy orchester. W swojej narěči hódnočeše něhdysi přećel Nagela

Günter Wenk z Drěwcow žiwjenje jubilara a wudospolni wuwjedženja z wosobinski mi dožiwjenjami z nim. Slědowachu wšelake twórby Nagela, kaž wurězki z opery „Wodžan“ a twórbje z fabulow Lessinga za řečnika a instrumenty, přednesene wot spěwarja Petra Cyža. Dale zaklinčachu kompozicije Liany Bertókoweje, Huberta Krossa, Josepha Haydna a Sergeja Rachmaninowa. Wosobinsce wšak bych sebi tróšku wjetši podžěl swójskich kompozicijow wumělca přała. Dostojny koncert zakónči so z reju č. 8 „Łazowskej“ Nagela jako wuraz jeho wuskeje zwjazanosće z ródny m Łazom. **Tereza Bejmakowa**

Wo Serbach w Halle

Historiska komisija za přeslédženje pietizma zarjadowa zhromadnje z Interdisciplinarnym centrumom za pietistiske slédženja wot 14. do 16. meje w Halle při Solawje dorostowu konferencu. Pod nawodom a fachowym poradžowanjom sydom profesorow předstaji tam 16 dorostowych wědomostnikow z cyteje Němskeje, ale tež z Danskeje, Ruskeje a Nižozemskeje swoje slédženja na polu pietizma. Mjez nimi bě tež Lubina Malinkowa ze Spitzkunnersdorfa. Wona předstaji dźěle swojeje disertacije, w kotrež zaběra so z wliwom Halleškeho a Herrnhutskeho pietizma na Serbow we 18. lětstotku. *Im*

Nowa zastupjerka Serbow w krajnej synodze

Do noweje sakskeje krajnej synody bu jako zastupjerka Serbow powołana Annemarie Simonowa z Trupina w Rakečanskej wosadze. 59lětna skutkuje jako wučerka nabožiny a słuša k iniciatoram kóždolětneje akcije zběranja nachribjetnikow za šulske dźěci w Tansaniji. W serbskim wobłuku angažuje so wona w Rakečanskej bjesadze a při wuhotowanju dworoweho swjedženja we Wuježku. Annemarie Simonowa je naslědnica Handrija Wirtha z Njeswačidla, kotryž bě w minjenych lětach Serbow w synodze zastupował.

Dwurěčna konfirmacija

Njedzelu, 4. meje, wotmě so w Michałskej wosadze w Budyšinje lětuša konfirmacija. Swjedzenske kemše, kotrež měještaj wosadnaj fararjej Andreas Höhne a Jan Malink, běchu derje wopytane. Michałski chór kemše wobrubu. W swojim předowanju skedźbni farar Höhne na to, zo je naša wěra do Jezusa Chrystusa drohotny dar, z kotrymž ma so kedźbliwje wobchadžeć. Tehodla dóstachu konfirmandza wobraz z čéńkeje škleńcy, na kotrymž běše grafika zagrawěrowana, kotraž symbolizuje žiwjenski puć křesćana.

Mjez dźewjeć konfirmandami běše jedyn serbski młodostny, Jan Šolta z Hornjeje Kiny. Z tuteje přičiny běše Boža služba dwurěčna. Ewangelij so we woběmaj rěčomaj čitaše a štučki kěrlušow wosada wotmjenjejo němsce a serbsce spěwaše. Superintendent Malink serbskeho konfirmanda w serbskej rěči požohnowa.

Hižo něšto lět wužiwa so k wosebitym skladnosćam w Michałskej cyrkwi na hewak němskich Božich službach tež serbska rěč. Wosada to ze zajimom scěhuje. Někajke kritiske hłosy dotal njezaslyšach. Tež w někotrych druhich wosadach Hornjeje Łužicy so podobne dwurěčne kemše swjeća. To njehozobudźuje Serbow, w swojich wosadach tajke iniciatiwy podpěrować abo tež hakle zawjesć. *Měrcin Wirth*

Twarja ewangelsku pěstowarnju

Na twarnišću ewangelskeje pěstowarnje we Wurichach

Foto: J. Malink

Wot lětušeho měrca wutwarja so ewangelska pěstowarnja we Wurichach pola Budyšina. Pod nawodom twarskeje inženjerki Terezy Bejmakoweje přitwarjeja so tři nowe rumnosće. W juniju ma so zběhanka woswječić, hač do kónca lěta ma twar hotowy być. Twarska suma wučini 680 000 eurow a so z wulkeho dźěla přez

zwjazkowy program financuje. Pěstowarnja je wot lěta 2009 w nošerstwje Ewangelskeho šulskeho towarstwa we wokrjesu Budyšin a so wosebje wot Budyskeje Michałskej wosady spěchuje. W pěstowarni poskičuje so tydžensce nabožna hodžina a hodžina serbsčiny za wjetše dźěci. *jm*

Skazanka

Z tym skazam abonement časopisa Pomhaj Bóh.

mjeno, předmjeno

dróha

PLZ, město/wjes

datum

podpismo

Přepokazam lětnje abonentski pjenjz we wysokosći 8 eurow na konto DE03 8555 0000 1000 0831 67 Serbskeho ewangelskeho towarstwa při wokrjesnej nalutowarni Budyšin (BIC: SOLADES1BAT).

Dam Serbskemu ewangelskemu towarstwu poňmóć, lětnje _____ eurow wot mojeho konta wotknihować, doniž njezapřečiwuju.

mějićel/ka konta:

IBAN:

BIC:

mjeno banki:

datum

podpismo

Swoju skazanku pósćelće prošu na:

Serbske ewangelske towarstwo, Měrcin Wirth, Priwatny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen.

Powěšće

Wosadny dom w Budestecach Foto: wosada

Budestecy. Dnja 21. septembra woswjeći Budestecanska wosada 100lětnu wobstaću swojeho wosadneho doma. Při tutej składnosći spožči so domej po wuznamnym wosadnym fararju mjeno „Michael-Frenzel-Haus“. Michał Frenzel skutkowaše wot 1662 do 1706 w Budestecach. Wón přeloži Nowy zakon do serbsčiny a plaći z tym jako sobuzaložer hornjoserbskeje spisowneje řeče. Jeho narowny kamjeń namaka so dostojnje wobnowjeny w zachodže Budestecanskeje cyrkwy.

Wjerbno. Wjerbjanska cyrkej je dóstała signet „Radwegekirche“ a sluša z tym wot lětušeho do syće „Kirche in Freizeit und Tourismus“ Ewangelskeje cyrkwy w Němskej (EKD). Signet so jej spožči, dokelž leži blisko tak mjenowaneje Kórkoweje kolesowarskeje šćežki, kotraž wjedže z Picnjanskich stron přez Blóta hač do Lubina. Wot jutrow hač do reformaciskeho swjedenja ma cyrkej turistam přistupna być.

Lipsk. We wobłuku regionalneho wukubłanja sakskich wikarow předstaji Serbski superintendent Malink 9. meje w Lipsku ewangelskich Serbow. Wulkeho zajima wikarow dla wotmě so dwuhodžinske dalekubłanje hlownje we formje rozmołwy. Nimo stawiznow a přitomnosće Serbow wobjednachu so tež bibliske zakłady cyr-

kwinskeho džěta z narodnymi mješinami. Wikarajo zasada so wot septembra 2015 we wosadach sakskeje krajneje cyrkwy.

Choćebuz. Druhi nalětni koncert wuhotowa chór Łužyca wutoru, 13. meje, w Choćebuskej Serbskej cyrkwi. Pod nawodom Lubiny Žuroweje zaklinčachu předewšěm ludowe pěsnje nacyasných serbskich komponistow. Něhdže sto připoslucharjow so za žiwu interpretaciju z wutrobnym přikleskom džakowaše.

Drježdźany. Njedzelu, 18. meje, koncertowaše Serbski ludowy ansambel w cyrkwi Našeje knjeje w Drježdźanach, hdžež předstaji program njedzelnje duchowneje hudźby.

Wjazońca. Nowe zwony za Wjazońčansku cyrkej budu najskerje 20. junija w Karlsruhe leć. Jeli so wšo radži, móhli so 12. oktobra poswjećić a njedzelu přenjeho adwenta přeni raz zwonić. Hižo loni bě wosada w Passauwe nowe zwony leć dała, kotraž pak njedosaheje kvality dla njewotewza, zdžěli farar Jörg Briesovsky.

Dary

W aprylu je so darilo za Serbske ewangelske towarstwo 75 eurow a za Pomhaj Bóh 42 eurow, 15 eurow a 12 eurow. Bóh žohnuj dary a darcelow.

Spominamy

Před sto lětami, 14. junija 1914, narodži so **Hanna-Ruth Pfuhandowa** jako džowka fararja Gustawa Mjerowy, pozdžišeho přenjeho serbskeho superintendenta. Hromadže ze staršej sotru Marju Dorotheju wotrosće na Bukečanskej farje. Šulskemu kubłanju we wustawomaj Ochranowskeje bratrowskeje wosady w Małym Wjelkowje a w Gnadauwe přizamkny so praktiske wukubłanje w domjacnosći w Oldenburgskim kraju. 1941 wuda so na młodeho bohosłowca Měrcina Pfuhandu (Fulanta) z Koporc, kiž bě tehdy z wojakom. Jako nacional-socialisća nana 1942 z Bukec wuhnachu, přečahny młoda žona ze staršimaj do Oelsy. Z nimaj a džowčičku wróci so 1946 do Bukec. Wot 1947 bě mandželski nimale štyri lětdžesatki z fararjom we Łupoji a wona „knjeni fararka“ na tamnišej farje. Wukonješe we wosadze kantorsku službu a podpěrowaše džělo mandželskeho. Po jeho smjerći 1985 bydleše w Budyšinje. Hač do wysokeje staroby z krutej strowotu žohnowana, skutkowaše sobu, hdžež ju we wosadnym džěle trjebachu, wosebje jako pomocna kantorka we Łupjanskej, Chwačanskej a Budyjskej Pětrskej wosadze. Hačrunjež běžnje serbsce njemóžeše, čitaše Pomhaj Bóh, zajimowaše so za serbske cyrkwinske žiwjenje a podpěrowaše je z pjenježnymi darami. Wona zemřě 10. decembra 2006 we wysokej starobje 92 lět a bu poboku swojeho mandželskeho na Budyjskim Tuchorju pochowana. T.M.

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Privatny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamołwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591/600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čisć: Lessingowa čisćernja, Kamjenc
Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625
Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Kreissparkasse Bautzen
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh wuchadza měsacnje. Spěchuje so wot Załožby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki Zwjazka, Swobodneho stata Sakskeje a Kraja Braniborskeje.
Lětny abonement plaći 8 eurow.

Přeprašujemy

W juniju wusyla so ewangelske Nabožne słowo k dnjej w serbskim rozhłosu.

01.06. Exaudi

10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej (sup. Malink)

08.06. 1. dzeń swjatkow

12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)

09.06. 2. dzeń swjatkow

09.30 dwurěčne kemše z Božim wotkazanjom w Slepom (sup. Malink, M. Hermaš)
14.00 namša w Turjeju (farar Pječ)

14.06. sobota

14.00 dwurěčne kemše we Wochozach (sup. Malink, farar Jordanow)
16.30 zahajenje Serbskeho cyrkwinskeho dnja we Wojerecach

15.06. swjedenj Swjateje Trojicy

10.00 swjedenjske kemše z Božim wotkazanjom we Wojerecach (sup. Malink), po tym program Serbskeho cyrkwinskeho dnja

29.06. 2. njedzela po Swjatej Trojicy

10.00 dwurěčna namša w hrodowym parku we Wětošowje (farar Kšenka)

04.07. – 06.07.

zetskawanske dny křesćanow we Wroclawju

06.07. 3. njedzela po Swjatej Trojicy

10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej z kemšemi za džěci (sup. Malink)
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)